

Nr 134.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bidrag till internationell hjälpverksamhet till förmån för hemlösa barn i Spanien; given Stockholms slott den 18 februari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

T. f. chefen för utrikesdepartementet, statsrådet Westman, anför efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen:

Presidenten i en nyligen bildad internationell kommission för hjälp åt hemlösa barn i Spanien har hemställt om ett bidrag av svenska regeringen till finansierandet av den av kommissionen planerade hjälpverksamheten. Kommissionen, inom vilken ordföranden i styrelsen för Nansen-insti-

tutet för flyktingar i Genève, den norske domaren Michael Hansson, åtagit sig presidentskapet och som i övrigt består av representanter för olika organisationer för hjälp åt flyktingar samt de engelska kväkarna, hade, enligt vad som i detta sammanhang upplysts, från ombud för humanitära organisationer, vilka äro verksamma inom de båda stridande parternas områden i Spanien, mottagit underrättelser, som gåve vid handen, att de flyktingar, som nödgats övergiva inom krigszonerna belägna områden eller bombarderade städer, lede den svåraste brist på livsmedel. Bland dessa flyktingar befunde sig ett stort antal barn, som genom inbördeskriget tvungits att lämna sina hem för att begiva sig till andra orter inom Spanien och vilkas anhöriga under de rådande förhållandena ej vore i stånd att på normalt sätt underhålla dem. Antalet dylika barn, vilka vore i trängande behov av omedelbar hjälp, beräknas av kommissionen uppgå till 250,000. Kommissionen avser att snarast möjligt upprätta en organisation med säte i Genève och särskilda ombud på olika platser i Spanien i och för fördelning av föda på så sätt, att vart och ett av nämnda 250,000 barn dagligen erhöle ett varmt mål. Ehuru livsmedelsbristen faktiskt vore mest framträdande inom Katalonien, vore avsikten att organisationen skulle omfatta Spanien i dess helhet och att föda genom densamma skulle utdelas efter opartiska grunder, där behovet vore störst. Kommissionen ämnar samarbeta med redan befintliga såväl officiella som enskilda hjälporganisationer på ömse sidor av fronten i Spanien. Dessa organisationer uppgivas vara redo att ställa sin personal till kommissionens förfogande, varigenom omkostnaderna för den tillämnade hjälpverksamheten skulle kunna reduceras till ett minimum.

I ärendet har upplysts, att brittiska regeringen uttryckt sin sympati för den av kommissionen framlagda planen samt förklarat sig villig stödja densamma genom att till kostnaderna för dess genomförande lämna ett bidrag av £ 25,000, under förutsättning att återstoden av det till £ 147,000 beräknade belopp, som erfordrades för verksamhetens igångsättande och upprätthållande under en tid av fyra månader, ställes till förfogande från andra håll. Vidare förutsattes, att verksamhetens planläggning skall hava fortskridit tillräckligt långt för att densamma skall kunna igångsättas så snart erforderliga medel bliva tillgängliga samt att dessa komma att förvaltas opartiskt till fromma för båda de stridande parterna i Spanien. Därjämte har danska regeringen förklarat sig villig att under motsvarande förutsättningar bidra med ett belopp av 20,000 danska kronor samt norska regeringen av stortinget äskat 20,000 norska kronor för ändamålet under angivande av enahanda betingelser för medlens tillhandahållande. Även vissa andra regeringar torde hava uttalat sympati för planen och förklarat sig hava för avsikt att undersöka möjligheterna för att finansiellt stödja densamma.

Som bekant hava från svensk sida betydande insatser redan gjorts i hjälparbetet till förmån för Spaniens befolkning. Sålunda hava mycket avsevärda belopp insamlats bland svenska arbetare i och för livsmedelssändningar till Spanien samt för upprättandet av ett — numera till de spanska myndig-

heterna överlämnat — svensk-norskt krigssjukhus i Valenciatrakten, varjämte »Svenska Kvinnokommittén för Spaniens barn» upprättat och underhåller två barnhem, varav ett i Denia och ett i Guetaria. Även från svenska statens sida har bidrag tidigare lämnats till humanitär verksamhet i Spanien, i det att Kungl. Maj:t den 30 juni 1937 anvisat ett anslag av 50,000 kronor som bidrag till Internationella Röda Kors-kommitténs i Genève hjälpverksamhet till förmån för det spanska inbördeskrigets offer, vilken i främsta rummet avser anskaffande av sanitetsmateriel och medicin samt utväxling av krigsfångar.

Oavsett vad sålunda från svensk sida redan åtgjorts och åtgöres för att lindra det av inbördeskriget hemsökta spanska folkets lidanden synes Sverige icke böra undandraga sig att nu medverka till genomförandet av den av förenämnda internationella kommission framlagda planen, vilken avser att tillgodose ett särskilt trängande och behjärtansvärt behov och som synes erbjuda de bästa garantier i fråga om opartiskhet och effektivitet. För att underlätta verksamhetens snara igångsättande och verksamt stödja densamma synes det önskvärt, att för Sveriges del ett belopp av 100,000 kronor ställs till förfogande. Vad beträffar bidragets utbetalande synes från svensk sida en liknande ståndpunkt som den brittiska, danska och norska böra intagas. Sålunda bör krävas, att även från annat håll medel ställas till förfogande möjliggörande planens realiserande i ungefärligen den omfattning som avsetts. För ändamålet torde anslaget till oförutsedda utgifter böra anlitas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att för lämnande av bidrag intill ett belopp av 100,000 kronor till internationell hjälpverksamhet till förmån för hemlösa barn i Spanien må tagas i anspråk det i riksstaten för budgetåret 1937/1938 uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

U. Barck-Holst.